

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена ва Србију:	
на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преглату ваља сласти упућеним на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОНИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 7. Маја 1888 г.

(по стенографским белешкама)

почет у 6 час. по подне.

Присутни: Председник г. Ж. Карабиберовић, чланови одбора: г. г. П. Д. Видаковић, Милорад Јанковић, Мил. Ж. Маринковић, С. Воторић, Д. Наумовић, М. Велизарић, Др. М. Т. Лeko. Гргур Миленковић, К. Д. Главинић, Г. Јесиповић, Мил. Банковић, Н. Р. Поповић, С. Пијаде, Р. Драговић, К. Црногорац, Н. П. Михајловић, К. Петровић, Свет. Милојевић, М. Ј. Марковић, М. С. Мостић, Хајим Д. Азриел, и Ђорђе С. Новачовић.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Изволте чути протокол последњег састанка. (Секретар чита).

Има ли ко од господо да примети што на протокол? (Нема).

Комисија господо, која је одређена да прегледа све што је до сад рађено и урађено за трамвај, свршила је свој посао и могла би дати о томе свој реферат, — али г. министар народне привреде, с којим ми имамо посла отишао је у Солун и због тога продужиће се овај посао за 2—3 дана. То сам сматрао за дужност да вам саопштим.

Сад је на реду извештај о рачунима за 1884, 1885 и 1886 годину и о прекорачењима учињеним у буџету за 1884 годину. Чујте да г. секретар прочита. (Секретар чита).

Др. Марко Т. Лeko. И ја сам члан те комисије која је имала да прегледа општинске рачуне. У седници исте комисије долазио сам редовно и није ми познато, да је изабран неки ужи одбор, који би био овлашћен да у име целе комисије овај посао сврши.

Г. Црногорац, Вељковић и ја прегледали смо само прекорачена буџета за 1884 год. остале рачуне од 1885 и 1886 год. комисија није прегледала.

Председник. Ово је господо за мене нова ствар, јер то није било за време мога кретавања. Мислим да је у ту комисију одређено 3 одборника (чује се: Није 3, него 5).

Коста Црногорац. Г. рачуновођа мислим да има списак чланова те комисије, и на тим списковима зна се ко је позиван, ко је долазио, а ко није. Па кад позвани не дођу сви, онда они који су дошли, немају узрока да не

раде с тога, што и други дошли нису. Г. Лeko није хтео да се потпише с тога што није позван. Г. Станко је казао, да га је позвао. Но све то како му драго, но главно је то, да је ово питање објашњено у одбору тако, да могу радити у комисији одређени чланови само они који дођу. Према таквој одлуци ми смо увек радили на прегледу рачуна у оноликом броју колико нас је дошло.

Истина смо се доста времена задржали док смо с овим послом готови били, али то није у свему до нас узрок, јер су књиге и рачуни од стране полиц. власти одузети били, те тако за неки 5—6 месеци нисмо могли ни да прегледамо.

Ми смо дакле дали извештај о томе и то стоји сада пред вама. Од моје стране ја сам казао, да није право да раде само они који дођу а остали да не раде, а ви сте онда протумачили тако, да може радити онaj број који дође, па за то је тако и рађено и урађено.

П. Д. Видаковић. Ја мислим да о овом рачуну неможе бити ни говора, а то с тога; што га нису прегледали ни њих тројица од историце одбором изабраних, а двојца су мање од половине. Зато нека се одреди једна комисија у коју нека уђу и г. Црн горац и г. Лeko и још тројца на нека понова прегледају.

Председник. Главно је да се што пре та ствар сврши, јер рачуне треба послати на преглед главној контроли. Сад ви решите како хоћете.

П. Видаковић. Нећемо ми да намећемо ништа овим људма, него није извршен тај преглед онако, како је одбор решио, па за то да се понова изврши.

Коста Црногорац. Ја то не примам — ја кажем вето. Ви немате права никоме да заповедате. Одбор је решио да могу бити и двојица кад остали позвани не дођу — тако је бар г. председник при бирању протумачио.

Ви би г. Видаковићу онда добро казали, кад би тражили од г. председника, да изнесе позиве, па кад се види ко је позиван, па није дошао, а ко је дошао, онда би се видило, и да не говорим ја, ко је крив и да г. Марко Лeko није долазио у седнице.

Дакле г. Видаковићу није резон да сад опет ми прегледамо. Ја сам један пут прегледао, па ако не верујете а ви гледајте шта ћете.

П. Видаковић. Ја сам за то ово предложио, да се један пут дође до свршетка ствари на начин како је одбор решио био. Сад шта се тиче недолазка овога или онога, то је питање г. председника који има право кажњавања. С тога мислим г. Црногорче, да ви немате права што ми пребацујете да вам заповедам кад вам међутим поклањам поверење и предлажем у комисију за преглед

рачуна. Ја желим да уђете у ту комисију и ви с тога што не желим да се ви обиђете.

Тиме што кажем, да овај извештај поднети нећу да примим, не мислим да вас вређам, него у ствари је то : да не можемо ништа одобрити, што није коректно израђено. Ту су неки рачуни од 2—3 године, и од ваљда два милиона, па треба озбиљније то прегледати.

Молио би вас г. Коста да у будуће блажијим тоном говорите, јер ме то ваше понашање вређа у толико пре што смо ми овде у општинској кући и општинској седници.

М. Велизарик. Ја сам хтео то да кажем, да ми се чини да је овај извештај некоректно израђен с тога, што један члан те комисије против истог извештаја даје протест. На то је одговорио г. Црногорац. Сад треба да г. Марко Леко да своју реч, па ако је долазио, онда он доиста није крив а извештај не вреди. Нека дакле г. Марко објасни ову ствар.

Др. М. Т. Леко. Најпростије било би кад би вам при руци били позиви, којима је комисија за преглед општинских рачуна била позивана а и протоколи седница исте комисије. Из спискова видело би се, како смо позивани, а из протокола видело би се, да сам у седнице редовно долазио, као што и овде долазим. У исто доба из позива видело би се како смо не редовно у седнице позивани. Рачуновођа општински обично нас је позивао и то у кратким роковима, по неколко пута узастопце, па је онда оставио ову ствар да лежи по неколко месеци. Што нису рачуни брже и раније прегледати поглавито је кривица до самога рачуновође, који нас је онако нередовно у седнице позивао.

Кад ми је г. Црногорац приликом једнога састанка поменути комисије, дао да потпишем овде прочитани извештај о рачунима за 1885 и 1886 год. ја сам се изненадио, кад сам видео, да су ти рачуни прегледати, о ком прегледању нисам ништа знао. Г. Црногорац рече ми том приликом, да је он сам тај преглед рачуна извршио, а пошто је одбор одредио петорицу да рачуне прегледа, то се нисам на извештаје потписао и противан сам таквим извештајима. (Чује се: г. Коста нека уђе понова у комисију).

К. Црногорац. Није тако. То не стоји. Г. колега нема право да ме предлаже понова у ту комисију, јер ја сам дао свој потпис. А кад стоји мој потпис на што ми опет товарити понова ту дужност. Ви рекосте господине одборнице, да рачуновођа није редовно звао позивима. Пардон, то не стоји — позиви су увек слати и они јамче о доласцима нашим. Ја сам 7 дана долазио узастопце, а тако исто и г. Вељковић и радили смо на основу одборске одлуке, да могу решавати у комисији и онолико чланова, колико дођу. Сад г. колега хоће понова да ме натера да радим исти посао. Ја изјављујем да то не примам.

Светозар Милојевић. По закону је, да одбор општински најпре прегледа и одобри општинске рачуне; па да се шаљу главној контроли на преглед. На сваки начин одбор у овако великом броју не може то да прегледа. Он одређује из своје средине ужи одбор, као што је овде одредио пет својих чланова.

Тај ужи одбор треба да поднесе извештај о изврше-

ном прегледу и предлог како да се реши; па онда овај одбор да каже, одобравали или неодобрава те рачуне.

Из извештаја, који су прочитани види се да тај ужи одбор није одговорио својој дужности јер их није прегледао онако како је требало. Према овоме а с погледом на садањи говор г. Марка Лека, ја мислим, да одбор не може одобрити ове рачуне.

Ако стоји то, да је одбор доиста решио, да рачуне могу прегледати и двојица, ја бих молио, да се покажу акта, да видимо одлуку, па ако стоји то, онда би одбор још могао решавати да ли да се ови рачуни као прегледани и одобрени од одбора пошљу на преглед главној контроли. Но ја мислим да то неће бити, да је тако одбор решио, да у место њих одређених петорице могу прегледати само двојица.

Председник. Доиста господо, код нас се врло често практиковало, да се у комисијама одређује већи број, а то због тога што се никад нису могли сви скупити на посао, због чега су често и послови остајали не свршени. Због овога, добро би било, да се усвоји оно, што каже г. Видаковић да се понова одреди комисија за преглед ових рачуна.

Што се тиче навода, да је речено, да могу и двојица рачуне ове прегледати, могуће је да сам и ја то рекао, али то је могло бити само зато што ја нисам имао у виду то, да су њих петорица одређени, пошто ја тада нисам био на овом месту. Да ли пак има и одборске одлуке о томе, мени господо то познато није.

Коста Црногорац. То је решено у одбору.

Председник. Могуће, али то мени није познато и опет велим да ми познато није било, да су петорица за преглед одређени. Но ма како било, ја вас молим да непримите то у грех, ако одредимо другу комисију.

Коста Црногорац. Само ја немогу више ући у ту комисију, а ви одређујте кога знате.

Председник. Господо, рачуни се морају што пре прегледати, јер на мени лежи одговорност ако се у што краћем року не пошљу главној контроли на преглед.

Молим вас кандидујте друга лица да те рачуне прегледају. (Чује се: кандидујте ви).

Ја мислим господу: Др. Марка Лека, Светозара Милојевића, Тошу Михајловића, Милана Банковића и Николу Вулковића. (Прима се.)

Коста Црногорац. Само би вас молио г. председнице да чувате та акта о онима, који су одређени а и позиве, да не буде, као до сад.

Председник. Сад господо да прочитамо извештај комисије за прекорачење буџета за 1884 годину. (Секретар чита).

Светозар Милојевић. Одбор одређује буџетом колико се и на што што утрошити може. Само је одбор надлежан да то после преиначи или да одређени кредит повећа или умањи.

Из извештаја види се, да међу прекораченим кредитима има и таквих прекорачења која нису од одбора одобрена. Шта више и само рачуноводство признаје, да није било одобрења. То су незаконите радње и овај одбор, кад би одобрио те рачуне, онда би он уједно одобравао та прекорачења, па и незакониту радњу. Ја мислим, да овај

Одбор не треба пре да улази у то дело, док се потанко не испита, да ли су оправдани и они издатци који су без одобрења чињени. Управ треба да се издвоје они издатци за које постоје накнадна одобрења од оних, за које не постоје, па да се види, да ли су и ови издатци преко потребни били и да ли су оправдани; па ако јесу онда, да их одбор одобри, а ако нису, да се тражи накнада од онога, који је за то одговоран.

Председник. Ја нисам противан господо да се одреди једна комисија, па нека све прегледа и каже, ово је потрошено за то и то, а то је нужно било или није. У почетку ове 1884 године ја сам био кмет, и за време моје било је уштеђено двеста хиљада динара и нисмо имали пужде, кад је што затребало. За ових уштеђених 200.000 динара купљено је земљиште за ново гробље. Мени се замерало, што сам ја те новце дао под интерес, а ја сам опет мислио, за што да не дам, кад може од тога општина имати користи. Та је уштеда долазила отуда што су раније били приходи мањи па повећани н. пр. од касапнице кантарије и т. д.

Предлог г. Милојевића уместан је, јер он каже, да се види који су издатци нужни били, па да се одобре. Тај се предлог може примити и ја тислим да одредимо комисију за то.

Др. Марко Т. Лeko. То што би имала нова комисија да уради већ је урађено. Прекорачења буџета за 1884 г. прегледана су и нашло се, да су исправна. Та прекорачења оправдавају се потребом, и с тога се сад морају одобрити.

Светозар Милојевић. Ја морам са неколико речи да се дотакнем овога извештаја, што га је поднео ужи одбор.

Г. Марко Лeko каже, да је комисија сва ова прекорачења прегледала и одобрава их. Комисија у извештају свом наводи да су издатци „махом“ чињени без одобрења. Она не наводи издатке за које има одобрења, а за које нема и по томе не зна се где има одобрења где нема. Нити има разлога, из којих и не одобрене издатке треба накнадно одобрити. Према томе то треба да се на чисто изведе, па оне издатке који су учињени за подмирење оправданих потреба, н. пр. за калдрмисање и друге општинеке преке и нужне потребе, да накнадно одобримо, а оне издатке, који су учињени на потребе које се не могу оправдати као и пр. издатак, на плату, ако нема за то одборског овлашћења то не би требало одобрити.

Коста Црногорац. Ми смо тражили да нам рачуновођа изнесе оне издатке, за које нема одобрења. Н. пр. издатци спреми за дочек румунског краља. Ту се није могло ни да донесе одборско решење. Сад треба да је ту рачуновођа па да од нас свакоме каже, за који издатак има одобрења а за који нема.

Светозар Милојевић. Није дужност рачуновође да се упушта у те ствари. То је дужност одборска. Кад је одбор одредио комисију за овај преглед, комисија је требала све да извиди, па да у извештају каже: ови и ови издатци имају одобрења, а ови и ови немају и да наведе разлоге, да ли треба сад те издатке накнадно одобрити, или не. Свега овога нема, па зато их овај одбор не може ни одобривати онако без убедљивих разлога.

Др. Марко Т. Лeko. У буџету одређене су суме за редовне издатке, у колико се они могу у напред предви-

дети. Евентуални издатци, као прекорачења буџета за осветљење вароши, за исхрану и ков стове и тим подобни, нису могли бити предвиђени а то су баш ти издатци, који су учињени, без нарочитога одборског одобрења, и које ваља сад одобрити.

Светозар Милојевић. Главно је да у извештају не стоји, који су то издатци; и по томе не остаје друго него или да комисија поново ово прегледа и по поновљеном прегледу да допуни свој извештај, или да се одреди нова комисија и за овај преглед.

П. Видаковић. Ја мислим, да сваки издатак, који је учињен без одобрења одборског, требао је да добије одмах после тога накнадно одборско одобрење и потоме све што нема тога одобрења ја не могу сад да одобравам.

Председник. Предлог г. Милојевића је врло уместан.

М. Велизарић. Ја сам за то, да ова иста комисија која је прегледала ове рачуне, узме опет у преглед исте рачуне, па да нам поднесе реферат и у истом каже јесу ли ти издатци учињени по одобрењу или нису и који јесу а који нису и ови што нису, да ли су преко нужни били па онда ако је тако, да их ми накнадно одобримо.

Милан Мосић. Ако смо добро разумели г. Милојевића, он је казао, да комисија треба прецизно да каже, који су издатци одобрени одборском одлуком, а који нису. Она тако није у извештају казала, него све узела укупно. Ово је једна безмислица и стога сам да комисија прецизно све у извештају изведе и одбору поднесе па ћемо ми решити.

Председник. Ја мислим господо, да ово не би био никакав велики посао и пристао би да комисија то прегледа и допуни извештај, јер може бити да је што год и превиђено.

Др. Марко Т. Лeko. Молим, да се не изгуби из вида да се прочитани извештај комисије допуњује и рефератом рачуновође, па који се комисија у своје извештају и позива, и из тога се јасно види, које су партије и са колико прекорачене.

Милан Мосић. Очевидна је ствар, да треба у извештају да се каже све тачно и одређено. Ми питамо колико је потрошено и за што?

Светозар Милојевић. Ја би молио г. Марка нека он покаже који су то издатци одобрени, а који нису. У извештају тога нема и за то одбор не може да донесе никакву одлуку. Кажите које су суме одобрене, а које нису, па да се одбор упусти у решавање.

Милутин Марковић. Ја такође имам да кажем то, да је доиста тешко донети одлуку о овој ствари по оваком непотпуном извештају, пошто је ово ствар рачунске природе и треба да се јасно определи на што је који издатак учињен и чиме се правда. Зато треба да усвојимо предлог г. Милојевића ако одлучимо само то да се враћа овај извештај комисији да га допуни и каже где је учињено прекорачење, где има одобрења а где нема и да ли сваки издатак има свога оправдавајућег документа. (Тако је врло добро).

Господо сад имамо једну молбу закупца баре Венеције, која је поплављена. Изволте чути шта тај закупца тражи, а уједно чућете и мњење нашег правозаступника о овој ствари. (Секретар чита.

М. Мосић. Нема о томе ни разговора, јер, кад је

у уговору казано да је његова штета ако вода оплави земљиште — онда је он пристао на то. Општина није никакво осигуравајуће друштво: а ако хоће милост да учини, то је друга ствар.

Милан Маринковић. Ја мислим да он и тражи милост. Општина неће бити ништа у добити што ће једнога човека урростаити, а ако му укаже помоћ, може још од њега имати и хасне.

М. Велизарић. И ја мислим тако. Кад је овај закупац лицитирао да узме овај плац, он је предвиђао само обичне околности — но ово је сад била ванредна година што се тиче тога места, јер је сво било оплављено водом за дуже време, а ваљда и данас је под водом. С тога и ја сам зато да недопустимо да један наш грађанин страда, него да му се, колико се може попустити од аренде.

Милут. Марковић. Ова ствар не може се решити пре док не расмотримо уговор. Ако је у уговору казано да нема права да тражи смањење аренде у случају поплаве, онда је ствар чиста и јасна. Осим тога треба знати да ми тамо имамо више оваквих закупца који су такође оплављени, па кад овоме попустимо аренду, тражиће и други да то учинимо према њима. (Чује се: прочитајте и друге молбе.)

П. Видаковић. Г. предговорник је рђаво сватио ствар. Овде није реч о праву молиоцином нити о накнади штете, него, он чисто тражи милост. Зато ја сам мишљења да овоме човеку треба да се учини милост, јер је то један стари поштени грађанин наш, који је много година подносио све терете у општини и ако томе нећемо учинити ову помоћ, нећемо је ваљда чинити некаквим дошљацима!

М. Мосић. Ја мислим да није нужно читати уговор кад имамо реферат нашег адвоката, који нас и на судовима пуноважно заступа и кад он каже да овај молилац по уговору нема права на ово што тражи, онда је то заиста тако. Друга је ствар милост, о чему је г. Видаковић говорио. То је лепо чинити милостињу, али, чини ми се да овде ми немамо довољно јаким мотива, да једноме живом и здравом човеку, који ради и који прави уговоре чинимо неку милостињу! И ја познајем тога човека, и ја имам добро срце, и ја сам за то да му се помогне, али нема за то начина. Кад се буде давала милостиња онима који су од поплаве пострадали, и он ће добити свој део.

К. Главинић. Види се да је овај молилац и сувише несрећан био у овом закупу — уговор је такав, да кад би тражио судским путем ово што тражи, он би морао изгубити. С тога он и тражи ово путем милости. И ја сам за то да се не само њему учини милост, него и свима осталим који су овим случајем поплаве оштећени. Ја мислим да би се свима тим закупацама могло по нешто од аренде одпустити. Али како је вода са једног поплавленог земљишта раније отишла, са другог доцније то би требало да се извиди за колико је ко оштећен на еразмерно томе да му се учини олакшица за исплату аренде. (Чује се: који су још молили?)

Председник. Изволте чути да прочитамо.

(Секретар чита).

М. Велизарић. Ово је други случај. Ових 4—5 људи већ са неким правом сво траже. Међутим по уговору они

немају никаквог права на ово што траже. С тога би требало њих одбити и упутити на парницу.

Гл. Јосиповић. И ја сам за то да се ономе првоме молиоцу учини нека помоћ а ова друга господа да се одбију. Јер, исто тако као што је била велика вода, исто тако била је и велика зима ове године, па су ова господа што су им дрваре на општинским плацевима, много више и ћарила ове године него друге. Они су продавали најгора дрва по 30 динара хват, која су пре давали по 14 и 16 динара — па још нису била ни сложена у хватове, него онако, колико ми да, то ми је хват. Дакле потпуно сам зато да се њима ништа непопусти, но само овоме једном сиромасу, који је држао земљиште за лаћаре, треба нешто у име милости да дамо. Право је.

Мил. Банковић. Ја мислим да би било најбоље да преко ове ствари пређемо сасвим на дневни ред. Онај први молилац — Коста Вељковић — он је ту земљу узео за спекулацију као и ова друга господа молиоци што су за спекулацију узели. Зато то треба одбити — особито кад видимо да се с оваквом једном молбом обраћају општини прве београдске газде: Ђорђевићи, Кумануди, Ковић и др. И оно што каже г. Јосиповић за њих зајиста је тако. Они су ове године добро ћарили. Ја сам долазио код Куманудића за дрва, и три дана ме је вортао док сам за скупе паре добио дрва. И још то је учинио мени, а други не би могао ни за дуже времена.

Р. Драговић. И ја сам некада радио с дрвима, па морам да кажем у одбрану дрвара на оно што се вели да су дрва продавана скупо. Немојте мислити да дрвари добијају кад скупо продају. Кад је овакав случај какав је зимус био, и њих дрва скупо стају, јер настане лед на дрва не могу да се донесу. С тога они траже да општина има у виду овај елементарни случај.

К. Главинић. Ја сам дошао у незгодан положај што сам мало пре заступао мишљење, да се свима по нешто отпусти од аренде, с тога морам да објасним, да сам таквога мишљења био само за оне, који су узели земљишта ради наплаћивања такса за пристајање лаћа и истоваривање, песка, камена и т. д. а гг. Ковићи, Куманудићи и браћа Ђорђевићи, и њима равни, нису заиста ништа изгубили ове године ако нису још и добили. Грађа је покупила због поплаве, дрва су покупила због јаке зиме, и они, све што би штетовали, метнули су на рачун потрошача, па су све скупље продавали но што би родили да није било поплаве.

Председник. Овде има разних мишљења, али чини ми се у главноме је већина за то да се пређе на дневни ред. (Чује се: врло добро). Знам, јесте врло добро, али многи од нас познају овога молиоца Косту. Ја се бојим да тај човек не живи једино од ове зараде, и општина оваквом сиромасу, држим да би требала да у оваквом случају опрости аренду за 2—3 месеца, за колико није могао ништа зарадити. У исто време ја ћу бити слободан да вам и то предложим да одредимо једну суму н. пр. од 500 динара на сиротињу која је пострадала од поплаве.

Мил. Банковић. Ја би рекао да има много веће сиротиње и већих страдалника но што је молилац Коста. Има их који су оптерећени фамилијом и ситном децом, а овај човек је самац, а има и брата имућног, који је такђе

самац, па може да га помогне. Нега се види на Дорћолу како је жалосно и како су многе куће сиротињске до темеља разрушене.

Св. Милојевић. Са погледом на то, што је општина до сад непрестано давала плацеве у венецији под овим истим условима т. ј. ако би било поплаве да се не даје накнада закупу; са погледом на то, што се због ових и оваквих услова, свагда води рачун од стране закупаца када лицитирају и дају цену закупа; са погледом на то што, ако би одбор сада попустио од постојећег правила и услова уговорених, па би бар овоме једном закупу, за кога су многи говорили да му треба помоћи, нешто од аренде опростила, — онда такав случај могао би у будуће да шкоди интересу општине, што би се на овај случај сваки позивао, а шкодио би може бити и интересу самог тога закупа, јер ће на идућој лицитацији, други моћи да да већу цену имајући у виду овај случај; са погледом што ће овај купац накнадити штету, ако је буде имао за време док је вода, онда кад вода оде; јер ће се тада умножити радови који су за сад застали. С погледом на све то, ја сам такође мишљења да ову ствар оставимо; па да праћемо даље на дневни ред. Све што би се првом молиоцу могло да учини, то је, да га општина причека мало за ову тромесечну аренду. (Вичу: врло добро. У-сваја се.)

П. Видаковић. Молим вас, да се гласа, јер има нас који мислимо да треба дати овом првом молиоцу Кости неку милост.

Председник. Добро господо. Онда да гласамо за Косту, који по уговору има да плати 1200 дин. годишње аренде.

П. Видаковић. Сад у начелу да решимо хоће ли му се што од аренде опростити, па после ћемо говорити о цифри, колико да му се опрости.

Председник. Изволте дакле гласати. Ко је за помоћ а ко против.

Гласали су за: Раденко Драговић, Петар Д. Видаковић, М. Велизарић, Х. Азријел, Св. Боторић, Милан Маринковић, К. Главинић, Никола Мијаиловић.

Против: гласали су: К. Црногорац, Милан Банковић, Ник. Поповић, К. Петровић, М. Леко, С. Пијаде, Гр. Миленковић, Св. Милојевић, Милут. Марковић, М. Мостић, Гл. Јосиповић, Милорад Јанковић, Ђорђе Новаковић, Д. Наумовић.

Дакле гласали су против 14 а за 8 одборника, и тако се прелази преко ове ствари на дневни ред.

Сад имамо ону другу молбу о овој ствари. (Вичу: на дневни ред.) Усвајате ли сви да се и преко ње пређе на дневни ред. (Усваја се). — Онда је то свршено.

Сад дозволите господо да вам учиним један предлог. Ја сам читао, а ви сте сви сигурно читали у новинама да друштво Св. Саве позива на прилагање за помоћ онима који су од поплаве у Србији страдали. Ја предлагем да се општина томе позиву одазове и да приложи на ту цел бар 500 динара.

М. Велизарић. Ја мислим да је та сума сувише мала и предлагем да београдска општина да 2000 динара.

М. Мостић. Најпре да будемо на чисто с овим. Ја нисам разумео г. Председника: да ли он мисли да се ова помоћ да од стране општине за оне који су у Београду

претрпели штете од поплаве, или у опште за целу земљу? Ја мислим да ми ову суму пошаљемо друштву за нашу општину а што се тиче страдалника у целој земљи то је друга ствар.

Председник. Ја сам замишљао да се ото да за Београд, а за друге крајеве у земљи, можемо, ако желите, одредити другу цифру.

М. Велизарић. Ако ће се делити онда сам за то да се за Београд да 500 а за друге крајеве у земљи 1500 динара.

К. Главинић. Ја сам такође за то да треба дати прилог и за Београд, и за целу земљу нашу.

Председник. Жели ли још ко да говори? (Чује се: сви смо за то). Дакле сад да видимо, колику ћемо суму дати?

Св. Милојевић. Ја сам за то да се да помоћ како нашим страдалницима, тако и онима у целој земљи, који су од поплаве страдали. Само нисам за то да општина ону суму, коју одреди за страдалнике у Београду даје друштву Св. Саве, него да сама раздели помоћ међу своје грађане.

Н. Поповић. Ја мислим да треба дати већу помоћ на пострадале у Србији него на ове у Београду, јер у Србији н. пр. у Мачви има крајева где ће поља остати целог лета пушта што су под водом; а овде, и ако се поједини крај вароши потопи, опет остаје људима да на други начин и другим радом заслуже себи бар леба — док сељаку кад не може да засеје на време пропада цела година.

П. Видаковић. Нека се друштву Св. Саве пошаље известна сума за пострадале у земљи, и тим нека се општина одазове позиву друштва. А што се тиче наших београдских страдалника, ми ћемо морати много веће суме на њихову помоћ жртвовати и о томе ћемо морати да се размислимо и да решимо другом приликом, када ћемо видети, да ли да се да помоћ у природи — јер можда ће и такв случај моћи да буде — или само у новцу.

Д. Наумовић. Ја мислим кад решимо да се да 500 динара, онда треба прво да дамо помоћ нашим грађанима.

Председник. Ме и се чини да је г. Видаковић говорио као члан санит. комисије, која зна шта ће општина имати да поднесе ради помоћи своје сиротиње — но о томе ћемо други пут решавати, кад нам та комисија поднесе извештај, а ову суму мислим да треба да дамо друштву Св. Саве ради примера, да би и друге општине такве прилоге учиниле.

П. Видаковић. Ми да пошаљемо друштву једну суму, па ће оно из свију прилога које добије давати ко се јави као страдалник и да ће коме 50, коме 30, коме 20 динара — како је ко оштећен. А за наше страдалнике ја даржим да ћемо ми морати дати и до 20.000 динара.

Н. Поповић. Ја сам тајник друштва Св. Саве, и могу вам казати да друштво неће радити тако како замишља г. Видаковић: ко год се јави, да му се да помоћ. Него ће друштво да се обрати општинама и тражити да општине јаве који су људи претрпели штете од поплаве и у колико пате питати и то колика је помоћ коме од оштећених потребна — и тако ће друштво распоредити прикупљени новац. Дакле друштво ће радити у договору са општинским судовима или одборима.

К. Главинић. Ми смо сви вољни да учинимо помоћ и нашим у Београду и онима који су у Србији од поплаве страдали. Грехота је о томе трошити много речи, кад сви знамо да то треба учинити што пре. Зато би требало да приступимо решењу ствари.

Председник. Дакле господо да решимо ствар. Ја сам казао шта ме је побудило да овај предлог изнесем и држим кад ми дамо 500 дин. на ову цел онда ће из те суме добити помоћ и наша сиротиња, јер друштво се брине за сву сиротињу у земљи.

М. Мостић. То је тако. Али мала је та сума. Треба дати бар 1000 динара. (Вичу: Врло добро — пристајемо).

Председник. Врло добро. И ја сам за то. Јесте ли сви господо за то да се да друштву Св. Саве 1000 дин. за помоћ поплавлених сиремака? (Јесмо).

Добро. — Сад имамо господо, још једну малу ствар.

Наши касани траже да им се наплаћује такса за теле, коју кољу, онако, како је пређе наплаћивана. Они су пре плаћали на теле до 30 кила 6 дин., а што преко тога пређе, плаћали су по грош на кило. Међу тим сад чим пређе више од 30 кила плаћају као на краву.

Ја вас молим да чујете њихову молбу, па ће се видети на чему је ствар.

(Секретар чита).

М. Мостић. Треба им уважити молбу.

К. Црногорац. Стоји једно економско правило које каже овако: до 50 кила тежине рачуна се да је теле, што је теже од 50 кила то није теле. Ако дозволите ово што се тражи, онда ће касани клати и оно што се зове во или крива под именом телета. То је опасност!

Председник. Јесте — али за њих, ако тако буду рачунали, а не за нас јер би онда платили таксу већу. Од вода плаћа се 26 дин. (Вичу: добро је — усваја се).

Дакле да гласамо. Ко је зато да се молба уважи, нека каже за, а ко је против, он нека гласа *против*.

Гласали су: К. Црногорац и Д. Наумовић *против*, а сви остали за.)

Сад имамо молбу од бив. нашег стрводера, с којим смо уговор раскинули (Чује се: сад је доцкан).

Молим вас изберите само једну комисију, која ће разгледати ову ствар и реферисати за идући састанак.

Д. Наумовић. Ја мислим да је за ову ствар била једна комисија.

Председник. Била је, а ствар је једном решена и у одбору. Сад он понавља ствар и ја би молио, да изберете тројицу за комисију.

(Изабрани су у ову комисију: М. Мостић, Мита Миловановић и Милутин Марковић).

Сад изволте још дати неколико уверења.

(Дају уверења).

Састанак је закључен у 8 и по часова по подне.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

IX.

Дружба у браку.

Доброта, а не лепота, женска освојиће срце моје.

Шекспир

Мужу пристоји мудрост, а жени нежност.

Џорџ Херберт

Да је бог хтео да жена буде госа човеку, он би ју створио из његове главе; да је хтео да му она буде роб, он би ју саградио од његових ногу; али, по што је он хтео да она буде њему *раван друг*, то ју је он извадио из ребра, и *идра*, његова!

Свети Августин

(Наставак)

Али има примера где су жене помагале људма и на бојним пољима. Тако, пре но што ће се предати непријатељу град Вајнсберг, жене изишту од победиоца дозволу: да могу мирно изнети своје драгоцености. И та им се пажња укаже. Па, знате ли које су то биле драгоцености? То беху главом живи *мужјеви*, које верне љубе беху упртиле на своја леђа и кроз капије градске на — слободу изнеле!...

И лорд Нисдел дугује овакој једној досетци своје жене, избављење из хапсе. Она му, на име, позајми своје хаљиве, сама обуче његове и — сретно га у хапси замени! Сљедујући таквоме примеру и госпођа Лавалет, избавила је доцније, на исти начин, свога мужа из хапсе. Највећи пак, подвиг у, оваке врсте, тегобама мора се признати ослободилачком дару жене заробљенога и славнога Гротијуса. Двадесет горких месеца лежао је он у тавници града Левенштајна, осуђен на вечну робију од владе „*Савезних Провинција*.“ Једина утеха била му је ту његова жена, којој су допустили да му друштво прави. Она је два пут недељно ишла у варош и доносила му, а по прочитању и враћала, велики број књига које је он потребовао за наставак својих студија. Најзад су накупљене књиге однашане у једном великом сандуку, у који су стражари у почетку врло строго загледали, да се увере да нема ту још чега, па кад им се досадило уверавати се о једном те једном факту, пуштали су сандук као наравну ствар. Приметив ову лабавост у прегледу, жена Гротијусова дође на мисао да у место књига, спакује и избави свога мужа. И срећа ју збиља послужила, ма да у мало није на делу пропала. Учини се на име једном од војника,

који бише одређени да сандук подигну, да је сандук нешто тежи но обично, па ће, као мало у шали, рећи: „ама нешто тешке ове књиге, госпођо.“ „И јесу! то су оне *јерменске* што мој муж чита!“ „Само да не буде и какав Јерменин међу њима?“ „Има их — они што су их написали!“ Хвала буди овој доскочици жене, која ни за тренутак не изгуби присуство духа, жив човек прође кроз иглине уши. Сандук стигне сретно у Горкум на белгијску границу; ту роб искочи преко границе у Брабан, а одатле избегне у Француску, где му се слободном, здравом и читавом, придружи његова верна и неисплатива љуба.

Искушења и страдања, то су *пробе* у којима се огледа брачни живот. Оне једине износе на видик прави карактер људи и жена, и јесу оне ватре из којих излази *право* венчање! Више и од тога, она могу бити извор најлепше среће; јер и непрекидна радост и непрекидни успех нису добри за људе и жене. Кад је славном Хајнеу жена умрла, он је узео рачунати губитак који га је снашао. Они су обоје знали за сиротињу и борили се са тегобама заједно, али их смрт растави баш кад им се срећа поче смешити, и жена не доживе да учествује у мужевљу благостању. „Авај — вели он — међу толиким јадима мога живота ваља ми рачунати и њену љубав — љубав силну и жарку каква је икада покретала женско срце, љубав, која ме је чинила најсретнијим у колу смртних — али и која је била за ме мајка хиљаду беда и невоља. Она никада зар и није знала шта је то: потпуно задовољство, али зар радост није ништа дужна жалости? Ако ико ја то морам да признам, јер сам и у пакленим мукама поред ње сретан био, јер сам блажен био кад сам ш њоме и горке сузе лио.“ И доиста, у немачком срцу налази се један степен љубави, који ће инглеском читаоцу невероватан изгледати. Међу тим, таква се љубав сјајно огледа у животу и Новалиса, и Јунга, и Штолинга и Фихта и Јована Паула и многих других који би се могли именовати. Зарука немачка, на пример, церемонија је скоро равна по важности самоме венчању; јер се тада љубавним осећајима допушта слободан израз, непознат нашим инглеским младенцима, који се склањају једно другог, као да се стиде што се вољу. Тако је, на пример, био заручен и славни Хердер на дуго време пре венчања, које је дошло тек кад су материјална сретства то омогућила. „Свадба се наша — вели његова Каролина, — завршила при руменој светлости једне дивне вечери, и од тада па све до сада ми смо два

тела а једна душа.“ Нити је сам Хердер мање нежан у својој сведоџби. „Ја имам жену која је и стабло, и благо и утеха мога живота. Ми се дотле слажемо да нам се чак и летеће мисли у исти пар рађају“... Али да се вратимо Фихтеу.

Историја његове љубави и женидбе садржи и једну лепу епизоду. Фихте је био један бедни ђак немачки у Цириху, кад се упознао са богатом Јованком Рановом, синовicom славнога Клопштока. Нити је што велика разлика у стању и положају сметала честитој девојци да искрено заволи тако ваљана сиротана. Из такве побуде она и понуди њему при одласку из Цириха један *новчан* дар. Но горда сиротана овај корак тако дубоко увреди, да је у првој љутини, и посумњао, у женску љубав. Тек, по што се мало промислио и прибрао, сео је да, уз најтоплију захвалност, одбије понуђени дар. За тим је дошла дуга и трудна борба за материјални опстанак, но из које Фихте изађе као победилац, и достојан младожења. Тада се и венча с Јованком, која га награди сретним брачним животом, и јуначким друговањем до гроба... А, хтео сам рећи, зар према овакој историји брачној и љубавној, у нежних и фино васпитаних Немаца, не изгледа женидба једног нашег Виљема Кабета као право грмаљство? Не велим да је за то и срце наших Инглеза мање часно и поштено. На пример. Кад је овај исти Кабет први пут видео девојку с којом ће се после оженити, она није имала више од тринајест година. Он је тада, као млађи пешачки официр, навршио био двадесет прву годину. На суђеницу своју наишао је сасвим случајно једног зимњег дана по снегу, када је она изашла била да неку парионицу изриба. Чим ју је угледао, (причао је он после) „нешто га се до срца дотакло“, и он је одмах у себи помислио: „ево, међер, за мене девојке.“ Па, да се не би таква помисао на празно свршила, не буде он ни лењ да приступи и познанство стече. И у том истом тренутку он даде себи тврду веру да ће се њоме оженити чим из војске отпуста добије. То се, доиста, и збуде после пет година; али пре таквог успеха, он је дао био својој девојци, приликом одласка јој с оцем у Вулич, све што је у готову имао — неких сто и педесет уштеђених фуната стерлинга — под условом: да она не ради више тешке кућне послове. Девојка прими паре, али само да га на састанку по отпусту из војске изненади и обрадује сасвим целом недирнутом сумом. Наравно, да је овде поштовање поткрепило љубав, и Кабет у скоро за

тим и венча са девојком која се покаже врло кра-сна супруга.

Што се Кабета лично тиче, он је; поред све спољне суровости своје, био нежна и племенита природа, и његови „Савети младим људма“ — књига у којој је насликана сва вредност женског карактера, и показано сво благо праве жене — јесте дело које по живости боја и силини разлога није до сада надмашио ни један инглески писац.

КЊИЖЕВНИ ПОЈАВИ

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Под насловом:

„ХЕРЦЕГОВКА“

намеравам дати у штампу све моје досадање пјесме, штампане и нештампане по разним српским листвима.

Књига ће изијети до 5 штампаних табакâ.

Цијена је књизи 34 новчића.

Преглату прима само у готовоме новцу.

Да „Херцеговка“ не остане за дуго успавана, већ да се што прије прене из свога тврдога сна, да протре очи и да угледа бијела дана, стоји до довољног броја претплатника.

Уздајући се у српску читалачку публику, којим потпуно наду, да ће моја „Херцеговка“ што прије угледати свијета, те миломе Српству своме, ређати своје боле, и жеље срца свога.

Умољавам све моје пријатеље, како на овим крајевима тако и на страни, да се својели заузму око скупљања претплатника.

Претплату ваља упућивати у плаћеном писму директно мени на Цетињу, под овом адресом: Буро Т. Петровић, Цетиње (Црна Гора). — Gjurо T. Petrović Cetigne. (Montenegro).

Молим да у писму буде тачно забиљежено име и презиме претплатника, мјесто пребивања, улица, број куће (т. ј. ако га има), како би књига свакојему претплатнику вјерно могла у руке доћи.

Скупљачи добивају на сваких 10 комада 1 комад у дар за њихов труд.

Имена претплатника биће штампана на крају књиге. Цетиње, 24. Априла 1888.

Буро Т. Петровић

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 20. МАЈА 1888.

	ИМАОВИНА	ДУГ	Сравњење са прошлим стањем
Главница		20,000.000.—	
Акција	20,000.000.—		
Привремене акције		10.000.000.—	
Акционари	7,500.250.—		
Банкноте у течају у злату 149.650.—	}	10,789.340.—	1.150.—
„ „ „ „ сребру } привремене 4,309.120.—			
„ „ „ „ сребру } сталне 6,330.570.—			+ 37.720.—
Благајна у звечећем новцу у злату 1.432.784.25	} 4,980.784.84		— 18.128.76
„ „ „ „ сребру 3,389.758.98			+ 38.621.20
Стр. вредности и салда стр. кореспондената 158.241.61	} 3,613.267.25		— 17.022.06
Лисница у злату 1,154.684.15			+ 98.142.40
„ „ сребру 2,458.583.10		— 20.141.38	
Зајмови на државне обвезнице у злату 2,352.526.—	} 3,753.584.—		+ 405.—
„ „ „ „ сребру 1,401.058.—			+ 990.—
Текући рачуни домаћих новчаних завода	1,496.405.91		+ 25.311.40
Менице за наплату	7.956.25		— 3.399.71
Кауције	144.130.—		
Полагачи кауција		144.130.—	
Оставе просте	44.300.—		
Остављачи простих остава		44.300.—	
Оставе по текућим рачунима	1.923.130.77		
Остављачи по „ „		1.923.130.77	
Резервни фонд		20.840.18	
Вредности резервног фонда	17.607.98		
Положене акције српске Народне Банке			
Разни рачуни	32,115.10		
Обвезе по текућим рачунима		591.791.15	
	43,513.532.10	43,513.532.10	